



**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
УКРАЇНИ**



**ЛЬВІВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**



**НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ
НАУК
УКРАЇНИ**



**КОНСУЛЬТАТИВНА
МІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

ВІЙНА В УКРАЇНІ: ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

**Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції**

20 лютого 2026 року

Київ – Львів – Харків

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 лютого 2026 року № 8)

Упорядник:

У. О. Цмоць

Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез
В42 Міжнародної науково-практичної конференції (20 лютого 2026 року) /
упор. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх
справ, 2026. 622 с.

Вміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції
«Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки», яка відбулася 20 лютого
2026 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів,
статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

The collection contains the participants' reports of the International Scientific and Practical
Conference «The War in Ukraine: Conclusions Drawn and Lessons Not Learnt», which was
held on February 20, 2026, at Lviv State University of Internal Affairs.

The reports are published in the author's edition. The authors are responsible for the
reliability of the facts, statistical data, and the accuracy of the material presented.

УДК 355.01(477-651.2:470-651.1)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2026

Помаза-Пономаренко А. Л., Тарадуда Д. В. РОЛЬ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУСПІЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTI ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	445
Пономаренко В. В. ВЗАЄМОДІЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ З ВОЛОНТЕРСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ	448
Posokhova A. BUILDING A CULTURE OF MUTUAL SUPPORT AND RESPONSIBILITY IN COOPERATION BETWEEN THE ARMY, POLICE AND CIVIL SOCIETY UNDER MARTIAL LAW	450
Поцюрко О. Ю. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	452
Проць І. М., Росяк С. Т. ПРАВОВА ПРИРОДА НАКАЗУ КОМАНДИРА В СИСТЕМІ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ	454
Пчеліна О. В. ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧОГО З МЕДІА ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	456
Ревак І. О., Підхонний О. М. СИНЕРГІЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ У ВИЯВЛЕННІ ОБХОДУ САНКЦІЙ	458
Решетченко Д. О., Буданова М. О. ПСИХОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ БОЙОВОГО СТРЕСУ У ВЕТЕРАНІВ І ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ	460
Rina Ф. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДУ КОНТЕКСТУАЛЬНОГО ЕЛЕМЕНТУ У ВИРОКАХ СУДІВ ЗА СТ. 111-1 КК УКРАЇНИ	462
Рудий Н. Я. ВИКОРИСТАННЯ РАШИЗМОМ КУЛЬТУРНОГО ЧИННИКА ДЛЯ ІМПЕРСЬКОЇ ЕКСПАНСІЇ	464
Рудковський О. М., Цицик М. В. ІННОВАЦІЙНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МОДЕЛІ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ	466
Савайда О. І. ВІЙНА В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ	468
Савайда О. І., Сова А. В. РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У СПРОТИВІ ТА ВОЛОНТЕРСЬКОМУ РУСІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	470
Савенкова В. Г. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВЕТЕРАНІВ У СТРАТЕГІЇ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ	472
Савіщенко В. М., Грищук С. А. ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ ТА РЕСУРСИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ З ІНВАЛІДНІСТЮ	474
Савчин Г. Я., Волкова С. М. ДУХОВНИЙ ФРОНТ ВІЙНИ: РОЛЬ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНСТВА В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ	476
Самохвалова Д. Л., Спиця Н. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ	478
Сашуріна О. Ю. ПРАВОВІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ УРОКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ	480
Сибірна Р. І., Шевченко С. С. СПЕЦИФІКА ПРИЗНАЧЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	482
Сірко Р. І., Слободяник В. І. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ НАСЛІДКІВ ПЕРЕБУВАННЯ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПОЛОНУ	484

Помаза-Пономаренко А. Л.,
завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблем управління у сфері цивільного захисту,
доктор наук з державного управління, професор
(Національний університет
цивільного захисту України)

Тарадуда Д. В.,
професор кафедри управління діяльністю
підрозділів цивільного захисту,
кандидат технічних наук, доцент
(Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності)

РОЛЬ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУСПІЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Міжкультурний діалог виконує превентивну й інтеграційну функцію, спрямовану на формування довіри між різними соціальними, етнокультурними, релігійними та мовними групами [6; 8]. У цей період він виступає інструментом соціальної інтеграції, що забезпечує інклюзивність публічного простору, рівний доступ до ресурсів та участь громадян у процесах прийняття рішень. Ключовою ознакою даного етапу є орієнтація міжкультурного діалогу на інституційне визнання відмінностей і включення до політик розвитку. В умовах України це проявляється через підтримку культурного різноманіття, розвиток локальних ідентичностей та зміцнення громадянської ідентичності як об'єднувального чинника. Відтак, міжкультурний діалог у цей період є фоновим, але системоутворюючим механізмом забезпечення суспільної згуртованості [1].

За умов зростання соціальної напруги, інформаційного тиску, гібридних загроз і конфліктогенних процесів міжкультурний діалог набуває захисно-превентивного характеру [4].

Основною функцією міжкультурного діалогу стає запобігання радикалізації, зниження рівня соціальної поляризації та нейтралізація наративів «ми – вони». На цьому етапі міжкультурний діалог трансформується з інструменту інтеграції в інструмент соціальної безпеки, спрямований на протидію екстремістським ідеологіям, мові ворожнечі та маніпулятивним інформаційним впливам [4]. В умовах України особливого значення набуває робота з уразливими групами, молоддю, внутрішньо переміщеними особами, а також розвиток медіаграмотності та критичного мислення. Таким чином, у період запобігання радикалізації міжкультурний діалог має реактивно-превентивний характер, поєднуючи комунікативні, освітні та безпекові механізми публічного управління.

Післявоєнний період розбудови України характеризується глибокими соціальними травмами, фрагментацією суспільства та необхідністю відновлення довіри як між громадянами, так і між ними та державними інститутами. У цих умовах міжкультурний діалог виконує реабілітаційно-відновну та трансформаційну функцію. За таких умов його роль полягає не лише у відновленні комунікації між різними групами, а й у переосмисленні колективного досвіду війни, формуванні спільних наративів пам'яті та майбутнього розвитку [5]. Для України міжкультурний діалог у післявоєнний період стає ключовим інструментом національної консолідації, інтеграції ветеранів, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих громад у спільний соціальний простір відновлення [3; 7]. Особливістю цього етапу є поєднання міжкультурного діалогу з політиками регіонального розвитку, відбудови громад, децентралізації й європейської інтеграції, що перетворює його на стратегічний ресурс сталого розвитку.

Отже, міжкультурний діалог є динамічним управлінським інструментом, функції якого змінюються залежно від фази суспільного розвитку [2]. Так, у період суспільної згуртованості він має інтеграційний характер, у період запобігання радикалізації – безпеково-превентивний, а в післявоєнний період – відновно-трансформаційний. Для України міжкультурний діалог є не допоміжним, а системоутворюючим чинником забезпечення соціальної стійкості, національної єдності та сталого післявоєнного розвитку.

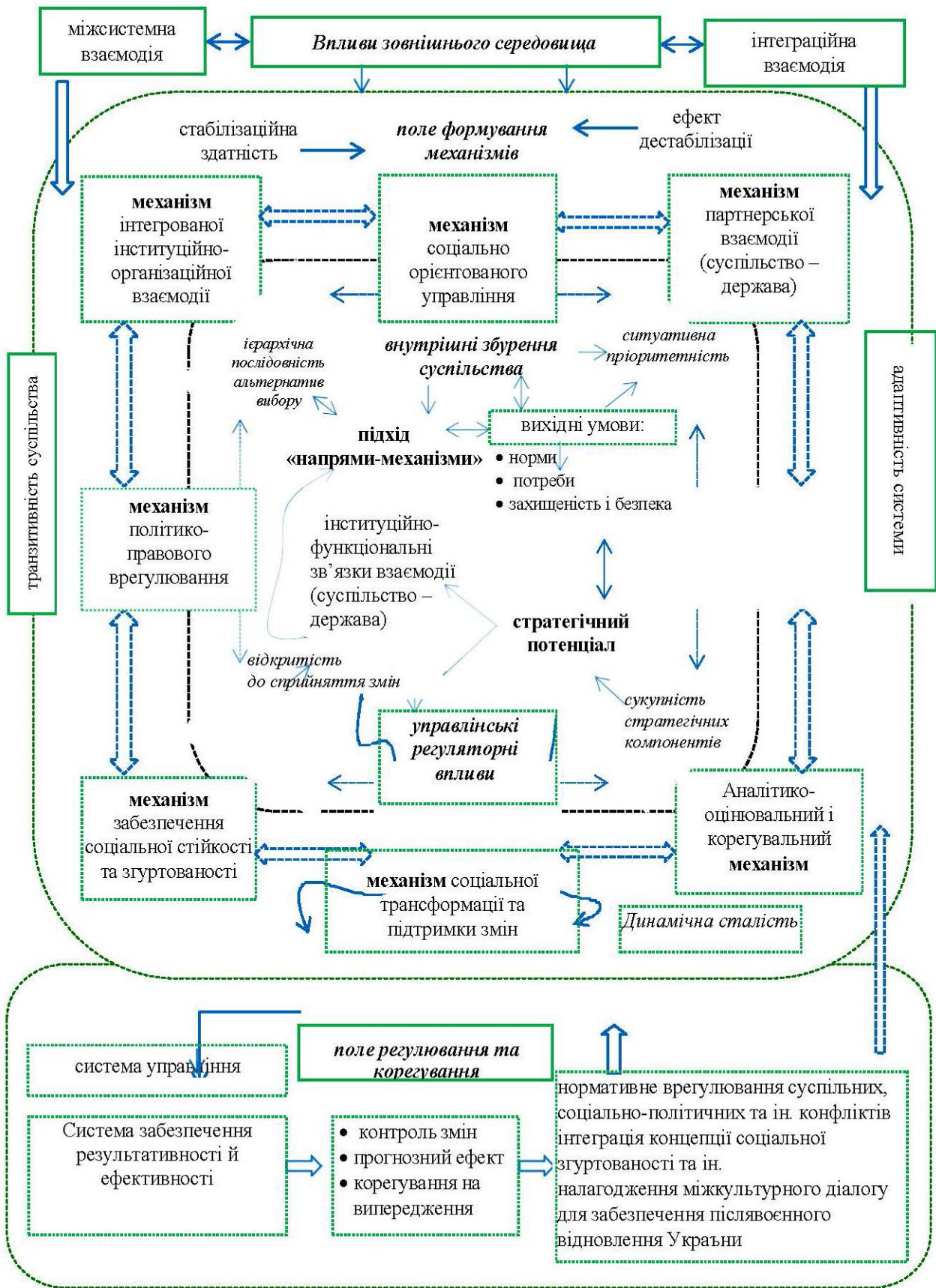


Рис. 1. Місце міжкультурного діалогу в забезпеченні суспільної згуртованості та післявоєнного відновлення України.

Джерело: складено на підставі [1; 2; 4; 5]

Джерела:

1. Дегтяр А. О., Белаї С. В. Дослідження державних механізмів протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру в Україні: методологічний аспект // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування: електронне фахове видання, № 1, URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/20.pdf.
2. Євтух В. Міжкультурний діалог: ефективний конструкт інтегративного розвитку поліетнічних суспільств // Політичний менеджмент. 2009. № 4. С. 14–27.
3. Літвінов С.В. До перспективи соціології простору// Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2005. С. 43–56.
4. Помаза-Пономаренко А. Л. Соціальний розвиток і безпека регіонів: державно-управлінські аспекти : монографія. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2017. 270 с.
5. Помаза-Пономаренко А.Л., Новіков В.О. Шляхи трансформації інституційних механізмів публічного управління в Україні: від інформаційних загроз до гібридних війн // Державне будівництво. 2023. № 1 (33). URL: <https://periodicals.karazin.ua/db/article/view/22921>.
6. Правосуд О.Є. Довіра населення до системи публічного управління у сфері забезпечення національної безпеки України захисту. URL: <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/arefPravosud.pdf>.
7. Diversity in Action. Local Public Management of Multi-Ethnic Communities in Central and Eastern Europe / Edited by Anna-Maria Biro and Petra Kovacs. Budapest, 2001. P. 353.
8. Managing Hatred and Distrust: The Prognosis for Post-Conflict Settlement in Multiethnic Communities in the Former Yugoslavia / Edited by Nenad Dimitrijevic and Petra Kovacs. Budapest, 2004. P. XXV.